nieuws

"Houtkanten kunnen bodemerosie grotendeels oplossen"

nieuws

Door de wolkbreuk van maandag werden woningen in Huldenberg (Vlaams-Brabant) en in de Zuid-Limburgse gemeenten Heers en Sint-Truiden door wateroverlast bedreigd. Videobeelden tonen hoe het water, maar ook de modder afkomstig van de velden door de straten stromen. In De Morgen laat ecoloog Jelle Van den Berghe (hogeschool PXL in Limburg) zich kritisch uit over het erosiebeleid dat te vrijblijvend zou zijn. “Plant hagen en houtkanten langs risicopercelen. En beperk de vrije teeltkeuze voor de meest risicovolle gebieden. Schrap maïs en aardappelen en verplicht grasland of wintergranen, zodat er ook in het voorjaar gesloten vegetatie is”, aldus de docent natuurbeheer.

12 JUNI 2019 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:50

Lees meer over:
milieu

Door de wolkbreuk van maandag werden woningen in Huldenberg (Vlaams-Brabant) en in de Zuid-Limburgse gemeenten Heers en Sint-Truiden door wateroverlast bedreigd. Videobeelden tonen hoe het water, maar ook de modder afkomstig van de velden door de straten stromen. In De Morgen laat ecoloog Jelle Van den Berghe (hogeschool PXL in Limburg) zich kritisch uit over het erosiebeleid dat te vrijblijvend zou zijn. “Plant hagen en houtkanten langs risicopercelen. En beperk de vrije teeltkeuze voor de meest risicovolle gebieden. Schrap maïs en aardappelen en verplicht grasland of wintergranen, zodat er ook in het voorjaar gesloten vegetatie is”, aldus de docent natuurbeheer.

“Wanneer de modder tot in de huiskamer blijft stromen, is het misschien tijd voor minder vrijblijvende maatregelen.” Dat schreef PXL-docent Jelle Van den Berghe op Twitter na het zien van de beelden uit Huldenberg, Heers en de Truiense deelgemeenten Gelinden en Groot-Gelmen. Hij mocht zijn analyse op sociale media daags nadien overdoen in de krant De Morgen. Aan een aantal factoren valt weinig te doen: de bodem, de topografie, het weer ook. Wat volgens de ecoloog wel kan, is op een andere manier aan landbouw doen op de meest hellende percelen.

Hij pleit ervoor dat elke gemeente met een erosiebestrijdingsplan komt dat zo nodig verder durft gaan dan wat strobalen en bufferbekkens. Daarin zouden structurele oplossingen opgenomen kunnen worden voor de meest erosiegevoelige akkers. Van den Berghe spreekt over metersbrede houtkanten langs de perceelranden, en zo nodig dwars over een erg erosiegevoelig perceel om water en modder toch te kunnen tegenhouden. “In de loop der eeuwen werden landbouwpercelen steeds groter en verdwenen kleine landschapselementen. Tijdens hevige buien – die naar verwachting meer en meer zullen voorkomen – stroomt het water ongehinderd van de hellingen. Dat water neemt modder mee en komt in de laag gelegen dorpen terecht. In Haspengouw liggen de dorpen van oudsher onderaan de leemplateaus in de beekvalleitjes”, legt hij uit.

Vlaanderen beschikt over een bodemerosiekaart die voor ieder landbouwperceel het risico op erosie aanduidt. Daar is een erosiebeleid aan gekoppeld met verplichte maatregelen op de sterkst hellende percelen die paars en rood ingekleurd zijn op de kaart. Het wordt aan de expertise en terreinkennis van landbouwers overgelaten om uit een maatregelenpakket een geschikte keuze te maken. Voor het ene perceel kan dat niet-kerende bodembewerking of een teelt met een grote bodembedekking zijn, terwijl op een andere plek in overleg met een gemeentelijke erosiecoördinator of een bedrijfsplanner van de Vlaamse Landmaatschappij besloten wordt tot de aanleg van een aarden dam of bufferbekken.
Aangezien de problemen niet de wereld uit zijn, is Van den Berghe niet overtuigd: “Naast overlast in de dorpen is bodemerosie ook nefast voor de natuur in de regio. De meeste natuurgebieden in Haspengouw liggen in de valleien en daar komt de smurrie van de velden – die meststoffen en residuen van pesticiden bevat – uiteindelijk terecht.” Hij vindt de gemeenten goed geplaatst om landbouwers maatregelen op te leggen, en vergelijkt dit met de verplichte groenbuffer rond bedrijventerreinen. Maatregelen kunnen volgens de docent natuurbeheer bestaan uit de eerder genoemde houtkanten of uit het beperken van de vrije teeltkeuze.
Professor Geografie Jean Poesen (KU Leuven) legt in de krant uit dat zomergewassen risicovol zijn naar erosie toe. De bodemexpert doelt op aardappels, suikerbieten, zomergranen, maïs ook. Die bedekken de bodem onvolledig in de maanden mei en juni, wanneer traditioneel veel onweersbuien onze richting uitkomen.
“Vrijheid van teelt is een heilig huis, ook al stroomt de modder tot in de living”, stelt Freek Verdonckt, beleidsmedewerker Landbouw bij Natuurpunt. Hij vindt dat er in het subsidiebeleid te weinig incentives voor landbouwers zitten om te kiezen voor een gewas dat voor erosiebescherming zorgt. “Hun gezond boerenverstand zegt hen wel dat ze hun bodem moeten beschermen, maar tegelijkertijd zijn die boeren ook onderhevig aan marktevoluties. Kijk naar aardappelen, die wat erosie betreft echt niet gunstig zijn. Ze zijn op dit moment wel de best betaalde teelt. Als je dan als landbouwer met het water aan de lippen staat, kies je makkelijker voor dat geld.”
Ook geograaf en erosiedeskundige Karel Vandaele vindt dat veel maatregelen nu te vrijblijvend zijn. Hij ervaart het als erosiecoördinator in de praktijk wanneer hij akkers in Limburg inspecteert. “Als ik zie dat er ergens een dam gebouwd zou moeten worden, kan ik het alleen vriendelijk vragen. Als de eigenaar of gebruiker van de grond nee zegt, is het einde verhaal.” Hij zegt er meteen bij dat de zoektocht naar de grote schuldige niet tot een oplossing leidt. “Ja, landbouwers zouden meer kunnen doen om bodemerosie te bestrijden. Maar omdat de beste plaatsen om een huis te bouwen al jaren weg zijn, wordt er ook gebouwd op risicovolle plekken, onderaan deze risicovolle akkers.” Er moeten volgens Vandaele niet alleen meer buffers in gevoelige landbouwgebieden komen. Woningen moeten daar ook zo gebouwd worden dat ze beter bestand zijn tegen wateroverlast.

Bron: De Morgen / eigen verslaggeving

Beeld: Jelle Van den Berghe - Twitter

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy